ឥសិគិលិបរិត្ត (ឆមិឥសិគិលី)

(បិដក និង អដ្ឋកថា)

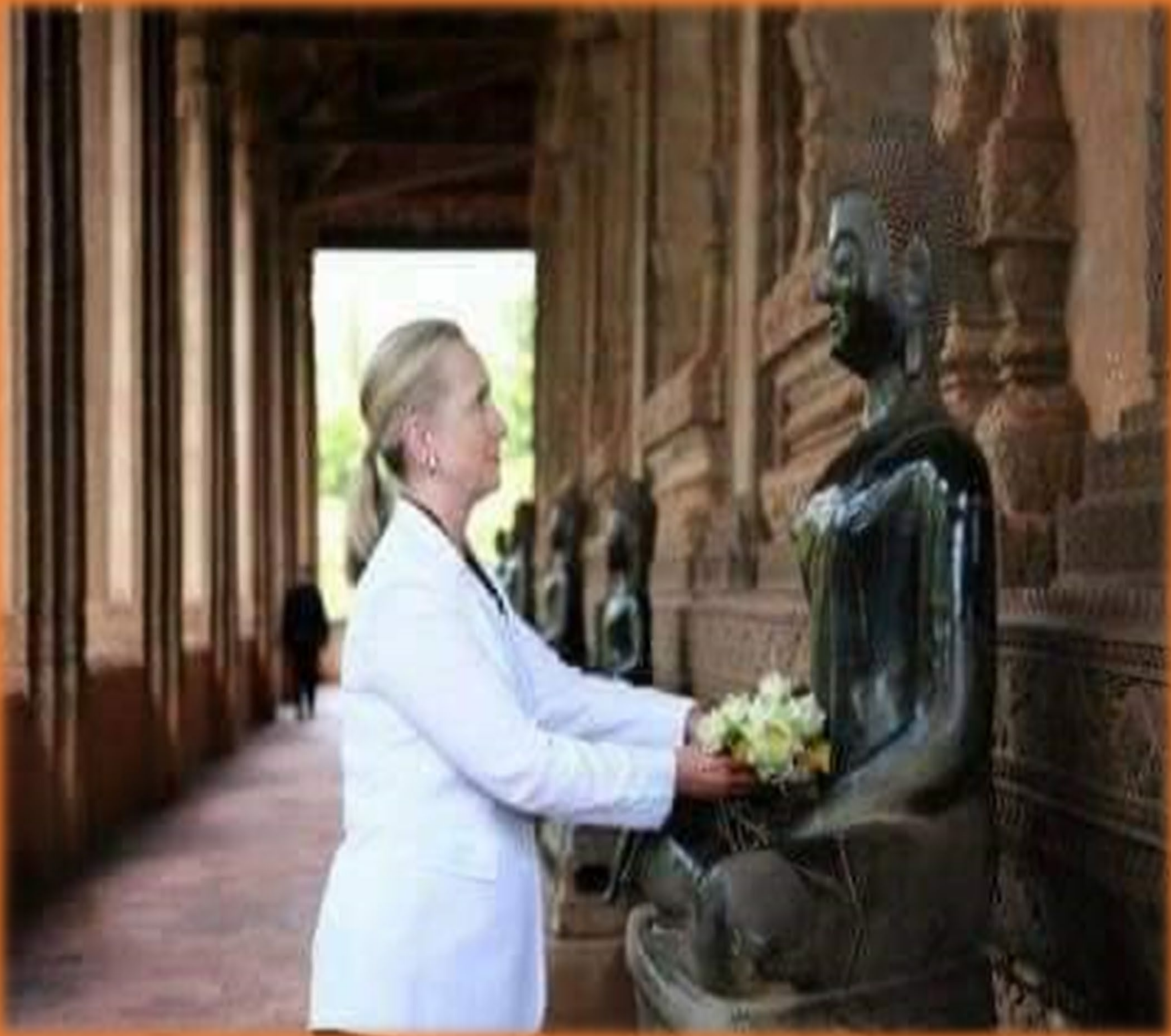

ដកស្រង់រៀបរៀងដោយភិក្ខុ នួន សារ៉េត ព.ស២៥៦៦, គ.ស២០២៣

សេចក្តីផ្តើម

សៀវភៅនេះ ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព ភិក្ខុ សារត្ថធម្មោ នួន សារ៉េត បានរៀបរៀងឡើង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ពុទ្ធបរិស័ទទូទៅ បានការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងបដិបត្តិក្នុងព្រះធម៌របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់សង្គមជាតិ សាសនា របស់ខ្មែរយើង នឹងជួយជាចំណេះដឹង ដល់កុលបុត្រ កុលធីតា ប្អូនៗ បងៗ ជានិស្សិត ក្នុងសៀវភៅនេះផងដែរ ។

ពិតណាស់ សង្គមមួយ ដែលមានមនុស្សចេះដឹងច្រើន យល់ដឹងច្រើន នឹងឈានទៅរកការអភិវឌ្ឍបានរីកចម្រើន ភាពសម្បូរសប្បាយ លូតលាស់ ជឿនលឿន ប្រកបដោយសុខចម្រើន ក្នុងសង្គមនោះពុំខាន ។ ហេតុនេះហើយ ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព នឹងសង្ឃឹមថា សៀវភៅនេះ នឹងបានជាយោជន៍ដល់ជនច្រើន ។

សេចក្តីរៀបរាប់មកខាងលើនេះ សូមជូនពរ ឲ្យពុទ្ធបរិស័ទទាំងអស់ និង ប្អូនៗ បងៗ សិក្សា បដិបត្តិ ឲ្យបានជាប្រយោជន៍ ជាចំណេះដឹង ជាមេរៀន ជាមេគំនិត សម្រាប់ដំណើរជីវិតនេះ ប្រកបតែសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើន និង រួចចាកទុក្ខទាំងពួង កុំបីអាក់ខានឡើយ ។

សូមថ្វាយព្រះរាជកុសលនេះ ដល់ព្រះមហាក្សត្រាក្សត្រីខ្មែរគ្រប់ជំនាន់ និងថ្វាយព្រះរាជកុសលដល់ព្រះសង្ឃរាជទាំងទាំងពីរគណៈគ្រប់ជំនាន់ និងមន្ត្រីសង្ឃគ្រប់រូប ព្រមទាំងបុព្វបុរសវីរៈជនខ្មែរគ្រប់រូប ពុទ្ធបរិស័ទទាំងអស់ សូមអនុមោទនានូវធម្មទាន ដែលខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព បានបំពេញនេះ ហើយសូមឲ្យតែបានសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើន និងរួចចាកទុក្ខទាំងពួងកុំបីអាក់ខានឡើយ ។

វត្តស្រះមុជ្ជលិន្ទ ថ្ងៃទី២២ ខែមេសាឆ្នាំ២០២៣

ភិក្ខុសារត្ថធម្មោ នួន សារ៉េត

ឥសិគិលិបរិត្ត

(បិដកលេខ ២៦ ទំព័រ ៣២៨)

ឯវម្មេ សុតំ សូត្រនេះ (ឈ្មោះឥសិគិលិសូត្រ) គឺខ្ញុំ (ឈ្មោះអានន្ទ) បានស្តាប់មកហើយយ៉ាងនេះថា

ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ សម័យមួយព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅលើភ្នំឥសិគិលិទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។

តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅនូវភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងទីនោះដូច្នេះថា **ភិក្ខវោ** ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។

ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏ទទួលឆ្លើយតបព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា **ភទន្តេ** បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ។

ភគវា ឯតទវោច ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សម្តែងនូវឥសិគិលិសូត្រនេះ ដោយព្រះពុទ្ធដីដូច្នេះថា

បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯតំ វេភារំ បព្វតន្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញភ្នំវេភារៈនុ៎ះឬទេ

ឯវំ ភន្តេ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលដូច្នេះថា **ភន្តេ** បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ ។

ឯតស្ស ខោ[១] **ភិក្ខវេ វេភារស្ស បព្វតស្ស អញ្ញា ច សមញ្ញា អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ** ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នំវេភារៈនុ៎ះឯង មានឈ្មោះផ្សេង មានបញ្ញត្តិផ្សេង ។

បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯតំ បណ្ឌវំ បព្វតន្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញភ្នំបណ្ឌវៈនុ៎ះឬទេ

ឯវំ ភន្តេ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលដូច្នេះថា **ភន្តេ** បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ ។

ឯតស្ស ខោ[២] **ភិក្ខវេ បណ្ឌវស្ស បព្វតស្ស អញ្ញាច សមញ្ញា អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ** ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នំបណ្ឌវៈនុ៎ះឯង ក៏មានឈ្មោះផ្សេង មានបញ្ញត្តិផ្សេងដែរ ។

បស្សថ នោ តុម្ហេភិក្ខវេ ឯតំ វេបុល្លំ បព្វតន្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញភ្នំវេបុល្លៈនុ៎ះឬទេ

ឯវំ ភន្តេ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលដូច្នេះថា **ភន្តេ** បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ ។

ឯតស្ស ខោ[៣] **ភិក្ខវេ វេបុល្លស្ស បព្វតស្ស អញ្ញាច សមញ្ញា អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ** ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នំវេបុល្លៈនុ៎ះឯង មានឈ្មោះ

ផ្សេង មានបញ្ញត្តិផ្សេងដែរ ។

បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯតំ គិជ្ឈកូដំ បព្វតន្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញភ្នំគិជ្ឈកូដនេះឬទេ

ឯវំ ភន្តេ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលដូច្នេះថា ភន្តេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ ។

ឯតស្ស ខោ ភិក្ខវេ គិជ្ឈកូដស្ស បព្វតស្ស អញ្ញាវ សមញ្ញា អហោសិ អញ្ញា បញ្ញត្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នំគិជ្ឈកូដនុ៎ះឯង មានឈ្មោះផ្សេង មានបញ្ញត្តិផ្សេងដែរ ។

បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥមំ ឥសិគិលឹ បព្វតន្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញភ្នំឥសិគិលិនេះឬទេ

ឯវំ ភន្តេ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក្រាបទូលដូច្នេះថា ភន្តេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញ ។

ឥមស្ស ខោ បន ភិក្ខវេ ឥសិគិលិស្ស បព្វតស្ស ឯសា វ សមញ្ញា អហោសិ ឯសា បញ្ញត្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯភ្នំឥសិគិលិនេះឯង មានឈ្មោះយ៉ាងហ្នឹង មានបញ្ញត្តិយ៉ាងហ្នឹងតែម្យ៉ាង ។

ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធ្លាប់មានរឿងពីព្រេងនាយមកថា

បញ្ច បច្ចេកពុទ្ធសតានិ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសិនោ អហេសុំ មានព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ នៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។

តេ ឥមំ បព្វតំ បវិសន្តា ទិស្សន្តិ បវិដ្ឋា ន ទិស្សន្តិ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ

ទាំងឡាយនោះ កាលចូលទៅកាន់ភ្នំនេះ មនុស្សទាំងឡាយឃើញប្រាកដ លុះចូលស៊ប់ទៅហើយ មនុស្សទាំងឡាយមិនឃើញឡើយ ។

តមេនំ មនុស្សា ទិស្វា ឯវមាហំសុ លុះមនុស្សទាំងឡាយ បានឃើញនូវហេតុនោះហើយ ក៏នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា

អយំ បព្វតោ ឥមេ ឥសី គិលតីតិ ឥសិគិលិ ឥសិគិលិ ត្វេវ សមញ្ញា ឧទបាទិ ភ្នំនេះលេបនូវឥសីទាំងឡាយនេះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាមានឈ្មោះកើតឡើងថា ឥសិគិលិ ឥសិគិលិ (ភ្នំលេបឥសី ៗ) ដូច្នេះ ។

អាចិក្ខិស្សាមិ ភិក្ខវេ បច្ចេកពុទ្ធានំ នាមានិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងប្រាប់ឈ្មោះព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ។

កិត្តយិស្សាមិ ភិក្ខវេ បច្ចេកពុទ្ធានំ នាមានិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងចង្អុលបង្ហាញឈ្មោះព្រះបច្ចកពុទ្ធទាំងឡាយ ។

ទេសេស្សាមិ ភិក្ខវេ បច្ចេកពុទ្ធានំ នាមានិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងឈ្មោះព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ។

តំ សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រុងស្តាប់នូវរឿងនោះចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឱ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសម្តែងប្រាប់ ។

ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏ទទួលឆ្លើយតបព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា ភន្តេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ។

ភគវា ឯតទវោច ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សម្តែងយ៉ាងនេះថា

អរិដ្ឋោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះអរិដ្ឋៈ បាន នៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

ឧបរិដ្ឋោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះឧបរិដ្ឋៈ បាន នៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

តគរសិខី នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះតគរសិខី បាន នៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

យសស្សី នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះយសស្សី បាន នៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

សុទស្សនោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះសុទស្សនៈ បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

បិយទស្សី នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះបិយទស្សី បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

គន្ធារោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះគន្ធារៈ បាន*

នៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។

បិណ្ឌោលោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះ បិណ្ឌោលៈ បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

ឧបាសភោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះ ឧបាសភៈ បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

នីថោ[១] **នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ** *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះនិថៈ*[២] *បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

តថោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះតថៈ បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

សុតវា នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះសុតវា បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

ភាវិតត្តោ នាម ភិក្ខវេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ឥមស្មឹ ឥសិគិលិស្មឹ បព្វតេ ចិរនិវាសី អហោសិ *ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធឈ្មោះភាវិតត្តៈ បាននៅនាភ្នំឥសិគិលិនេះអស់កាលដ៏យូរ ។*

យេ សត្តសារា អនីឃា និរាសា

បច្ចេកមេវជ្ឈគមុំ[១] ពោធឹ

តេសំ វិសល្លាន នរុត្តមានំ

នាមានិ មេ កិត្តយតោ សុណាថ ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយណា ជាខ្លឹមរបស់សត្វ អស់ទុក្ខ អស់ចំណង់ បានត្រាស់ដឹងហើយនូវបច្ចេកសុពោធិញ្ញាណ កាលបើតថាគតសម្តែងឈ្មោះរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះ ដែលមានសរដេកចេញហើយ ដ៏ឧត្តមជាងជន អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ចុះ ។

អរិដ្ឋោ ឧបរិដ្ឋោ តគរសិខី យសស្សី

សុទស្សនោ បិយទស្សី ចពុទ្ធោ[២]

គន្ធារោ បិណ្ឌោលោ ឧបាសភោ ច

នីថោ តថោ[៣] សុតវា ភាវិតត្តោ ។

សុម្ភោ សុភោ មេថុលោ[៤] អដ្ឋមោ ច

អថស្សុមេឃោ អនីឃោ សុទាឋោ

បច្ចេកពុទ្ធា ភវនេត្តិខីណា

ហិង្គុ ច ហិង្គោ ច មហានុភាវា ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ឈ្មោះអរិដ្ឋៈ ១ ឧបរិដ្ឋៈ ១ តគរសិខី ១ យសស្សី ១ សុទស្សនៈ ១ បច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ បិយទស្សី ១ គន្ធារៈ ១ បិណ្ឌោលៈ ១ ឧបាសភៈ ១ និថៈ ១ តថៈ ១ សុតវា ១ ភាវិតត្តៈ ១ សុម្ភៈ ១ សុភៈ ១ មេថុលៈ ១ អដ្ឋមៈ ១

១-បាលីឆដ្ឋសង្គាយនាថា **គមំសុ**។ ២-បាលីឆដ្ឋសង្គាយនាថា **សុសម្ពុទ្ធោ**។ ៣-បាលីឆដ្ឋសង្គាយនាថា **នីតោ តថោ**។ ៤-បាលីឆដ្ឋសង្គាយនាថា **មតុលោ** ។

អស្សុមេឃ: ១ អនិឃ: ១ សុទាឋ: ១ ជាបច្ចេកពុទ្ធមានតណ្ហានាំទៅកាន់ភពអស់ហើយ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ ហិង្គុ ១ ហិង្គ: ១ មានអានុភាពច្រើន ។

ទ្វេ ជាលិនោ មុសិនោ អដ្ឋកោ ច
អថ កោសល្លោ ពុទ្ធោ អថោ សុពាហុ
ឧបនេមិសោ នេមិសោ សន្តចិត្តោ
សច្ចោ តថោ វិរជោ បណ្ឌិតោ ច ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះជាលី ២ គឺចុល្លជាលី ១ មហាជាលី ១ ជាអ្នកប្រាជ្ញឈ្មោះអដ្ឋក: ១ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ កោសល្ល: ១ សុពាហុ ១ ឧបនេមិស: ១ នេមិស: ១ សន្តចិត្ត: ១ សច្ច: ១ តថ: ១ វិរជ: ១ បណ្ឌិត: ១ ។

កាឡូបកាឡា វិជិតោ ជិតោ ច
អង្គោ ច បង្គោ ច គុតិច្ឆិតោ ច[១]
បស្សិ ជហិ ឧបធិទុក្ខមូលំ
អបរាជិតោ មារពលំ អជេសិ ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ កាឡ: ១ ឧបកាឡ: ១ វិជិត: ១ ជិត: ១ អង្គ:១ បង្គ: ១ គុតិច្ឆិត: ១ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ បស្សី ១ បានលះបង់ឧបធិកិលេស ជាឫសនៃសេចក្តីទុក្ខហើយ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ អបរាជិត: បានផ្ចាញ់នូវមារនិងពលនៃមារហើយ ។

សត្ថា បវត្តា សរភង្គោ លោមហំសោ
ឧច្ចង្គមាយោ អសិតោ អនាសវោ
មនោមយោ មានច្ឆិទោ ចពន្ធុមា

១.បាលីឆដ្ឋសង្គាយនាថា **គុត្តិជិតោ ច** តែវចនានុក្រមព្រះត្រៃបិដកថា **គុត្តិជ្ជិត ច** ។

តទាធិមុត្តោ វិមលោ ច កេតុមា ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ សត្ថា ១ បវត្តា ១ សរភង្គៈ ១ លោមហង្សៈ ១ ឧច្ចង្គមាយៈ ១ អសិតៈ ១ អនាសវៈ ១ មនោមយៈ ១ ពន្ធុមា ជាអ្នកផ្តាច់បង់នូវមានះ ១ ឈ្មោះតទាធិមុត្តៈ ១ វិមលៈ ១ កេតុមា ១ ។

កេតុម្ភរាគោ ច មាតង្គោ អរិយោ
អថច្ចុតោ អច្ចុតគាមព្យាមកោ
សុមង្គលោ ទព្ពិលោ សុបតិដ្ឋិតោ
អសយ្ហោខេមាភិរតោ ច សោរតោ ។
ធុរន្ធយោ សង្ឃោ អថោបិ ឧជ្ជយោ
អបរោ មុនិ សយ្ហោ អនោមនិក្ខមោ
អានន្ទនន្ទោ[១] **ឧបនន្ទោ ទ្វាទស**
ភារទ្វាជោ អន្តិមទេហធារី ។
ពោធិ មហានាមោ អថោបិ ឧត្តរោ
កេសី សិខី សុន្ទរោ ទ្វារភាជោ
តិស្សូបតិស្សា ភវពន្ធនច្ឆិទា
ឧបសិខិ តណ្ហច្ឆិទោ ច សិខរី ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ កេតុម្ភរាគៈ ១ មាតង្គៈ ១ អរិយៈ ១ អថច្ចុត ១ អច្ចុតគាមព្យាមកៈ ១ សុមង្គលៈ ១ ទព្ពិលៈ ១ សុបតិដ្ឋិតៈ ១ អសយ្ហៈ ១ ខេមាភិរតៈ ១ សោរតៈ ១ ទុរន្ធយៈ ១ សង្ឃៈ ១ ឧជ្ជយៈ ១ និងបច្ចេកពុទ្ធដទៃទៀតឈ្មោះ សយ្ហៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានសេចក្តីព្យាយាមមិនថោកថយ ១ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ១២ អង្គទៀត

១-បាលីឆដ្ឋសង្គាយនាថា **អានន្ទោ នន្ទោ** ។

ឈ្មោះ អានន្ទ: (៤ អង្គ) នន្ទ: (៤ អង្គ) ឧបនន្ទ: (៤ អង្គ) ភារទ្វាជ: ជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវរាងកាយមានក្នុងទីបំផុតភព ១ ពោធិ ១ មហានាម: ១ ឧត្តរ: ១ កេសី ១ សិខី ១ សុន្ទរ: ១ ភារទ្វាជ: ១ តិស្ស: ១ ឧបតិស្ស: ១ ជាអ្នកផ្តាច់បង់នូវចំណង់គឺភព ឈ្មោះ ឧបសីទរី ១ សីទរី ជាអ្នកផ្តាច់បង់តណ្ហា ១ ។

ពុទ្ធោ អហុ មង្គលោ វីតរាគោ
ឧសភច្ឆិទា ជាលិនី ទុក្ខមូលំ
សន្តិំ បទំ អជ្ឈគមោបនីតោ
ឧបោសថោ សុន្ទរោ សច្ចនាមោ ។

បច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ មង្គល: មានរាគៈទៅប្រាស់ហើយ ១ ឈ្មោះឧសភ: បានផ្តាច់បង់នូវតណ្ហា ជាឫសនៃទុក្ខ ១ ឧបណីត: បានដល់នូវចំណែកស្ងប់រំងាប់ ១ ឧបោសថ: ១ សុន្ទរ: ១ សច្ចនាម: ១ ។

ជេតោ ជយន្តោ បទុមោ ឧប្បលោ ច
បទុមុត្តរោ រក្ខិតោ បព្វតោ ច
មានត្ថទ្ធោ សោភិតោ វីតរាគោ
កណ្ហោ ច ពុទ្ធោ សុវិមុត្តចិត្តោ ។

បច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះ ជេត: ១ ជយន្ត: ១ បទុម: ១ ឧប្បល: ១ បទុមុត្តរ: ១ រក្ខិត: ១ បព្វត: ១ មានត្ថទ្ធ: ១ សោភិត: ១ វីតរាគ: ១ កណ្ហ: ១ បានត្រាស់ដឹងហើយ មានចិត្តរួចវិសេសហើយ ។

ឯតេ ច អញ្ញេ ច មហានុភាវា
បច្ចេកពុទ្ធា ភវនេត្តិខីណា
តេ សព្វសង្គាតិគតេ មហេសី

បរិនិព្វុតេ ឧន្នថ អប្បមេយ្យេតិ ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមានឈ្មោះប៉ុណ្ណេះ និងនៅមានឈ្មោះដទៃទៀត មាន អានុភាពច្រើន មានតណ្ហាជាគ្រឿងនាំទៅកាន់ភពអស់ហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរថ្វាយបង្គំនូវព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយនោះ ដែលកន្លងនូវកិលេសជាគ្រឿង ជាប់ចំពាក់ទាំងពួង ស្វែងរកនូវគុណដ៏ប្រសើរ មានគុណរកប្រមាណមិនបាន ដែលបរិនិព្វានទៅហើយ ។

ឥសិគិលិសុត្តំ និដ្ឋិតំ

ឥសិគិលិសូត្រ ចប់

ចប់ ព្រះបរិត្តតែប៉ុណ្ណេះ

អ ដ្ឋ ក ថា

ឥសិគិលិសូត្រទី ៦

[២៨៧] *ឥសិគិលិសូត្រ* មានពាក្យផ្ដើមថា ***ឯវំមេ សុតំ*** ខ្ញុំបានស្ដាប់មកហើយដូច្នេះ ។

ប្រវត្តិភ្នំឥសិគិលិ

គប្បីជ្រាបអធិប្បាយក្នុងឥសិគិលិសូត្រនោះ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៨៨] បទថា ***អញ្ញាវ សមញ្ញា អហោសិ*** សេចក្ដីថា (មុន) ដែលភ្នំឥសិគិលិនឹងបានឈ្មោះថា ***ឥសិគិលិ*** (នោះ) មានឈ្មោះម្យ៉ាងទៀតថា ***វេភារៈ*** ។

បទថា ***អញ្ញា បញ្ញត្តិ*** នេះ ជាវេវចនៈរបស់បទដំបូងប៉ុណ្ណោះ ។ សូម្បីក្នុងបទដ៏សេស ក៏មានន័យនេះដូចគ្នា ។

បានឮថា គ្រាមុននោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចេញចាកនិរោធសមាបត្តិក្នុងវេលាល្ងាច ហើយស្ដេចចេញចាកព្រះគន្ធកុដិ មានពួកភិក្ខុហែហមប្រថាប់គង់ក្នុងទីដែលមនុស្សទាំងឡាយអង្គុយហើយ ឃើញកូនភ្នំទាំង ៥ ប្រាកដច្បាស់ហើយត្រាស់ប្រាប់កូនភ្នំ ៥ ទាំងនេះដោយលំដាប់ ។ ក្នុងការត្រាស់ប្រាប់នោះ

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនមានសេចក្តីត្រូវការដោយរឿងភ្នំ ។ តែកាលត្រាស់ប្រាប់ភ្នំទាំងនោះដោយលំដាប់ៗ ទ្រង់ក៏ត្រាស់ប្រាប់ភាវៈនៃភ្នំឥសិគិលិ ជាភ្នំ (មានឈ្មោះថា) **ឥសិគិលិ** ផង ។ កាលត្រាស់ប្រាប់រឿងភ្នំឥសិគិលិនោះ ក៏ទីងត្រូវត្រាស់ប្រាប់ឈ្មោះរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ ដែលជាបុត្ររបស់នាងបទុមវតី និងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់នាងបទុមវតី ព្រោះហេតុដូចពោលមកនេះ ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់លំដាប់របស់ភ្នំនេះ ។

[២៤៩] បទថា **បវិសន្តា ទិស្សន្តិ បវិដ្ឋា ន ទិស្សន្តិ** សេចក្តីថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ត្រាច់បិណ្ឌបាតក្នុងស្ថានទីតាមសប្បាយ ធ្វើភត្តកិច្ចស្រេចហើយ ចូលទៅខាងក្នុងដោយធ្វើភ្នំនោះឲ្យជា ២ ចំណែក ដូចបើកទ្វារធំមួយគូ ក្នុងបន្ទប់ព្រះចេតិយ សាងទីសម្រាកពេលយប់ និងទីសម្រាកពេលថ្ងៃ ហើយនៅក្នុងទីនោះ ។ ព្រោះដូច្នោះ ទើបត្រាស់យ៉ាងនោះ ។

បទថា **ឥមេ ឥសី** បានដល់ ឥសីដែលជាព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនេះ ។

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល កាលព្រះតថាគតមិនទាន់ឧប្បត្តិឡើង កុលធីតាម្នាក់ក្នុងស្រុកមួយកន្ទែងជាយក្រុងពារាណសី នៅចាំស្រែ បានថ្វាយផ្កាឈូកមួយទង និងលាជ ៥០០ គ្រាប់ ដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយអង្គ តាំងសេចក្តីប្រាថ្នា

ឲ្យបានបុត្រ ៥០០ នាក់ ។ ក៏ព្រមគ្នានឹងខណៈនោះ ព្រានម្រឹគ ៥០០ នាក់ បានថ្វាយសាច់ (អាំង) ដ៏ឆ្ងាញ់ ហើយតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា សូមឲ្យពួកយើងបានជាបុត្ររបស់នាង ។ នាងស្ថិតនៅរហូតអស់កាលកំណត់អាយុ ហើយទៅកើតក្នុងទេវលោក ចុតិអំពីទេវលោក មកកើតក្នុងត្របកផ្កាឈូកក្នុងជាតស្រះ (ស្រះដែលកើតឯងដោយធម្មជាតិ) ។ ព្រះតាបសមួយអង្គទៅជួបទារិកានោះ ក៏យកមកចិញ្ចឹម ។ កាលនាងកំពុងរត់លេងទុំះឯង ផ្កាឈូកទាំងឡាយផុសឡើងអំពីផែនដី គ្រប់ៗ ជំហាន ។ ព្រានព្រៃម្នាក់ឃើញ ទើបក្រាបទូលដល់ព្រះបាទពារាណសី ។ ព្រះរាជាទ្រង់នាំនាងមក តាំងក្នុងតំណែងជាអគ្គមហេសី ។ ព្រះនាងទ្រង់គភ៌ ។ មហាបទុមកុមារនៅក្នុងព្រះគភ៌ព្រះមាតា ចំណែកកុមារក្រៅពីនោះអាស្រ័យមន្ទិលរបស់គភ៌ឧប្បត្តិឡើង ។ កុមារទាំងនោះចម្រើនវ័យបានលេងក្នុងស្រះឈូកក្នុងឧទ្យាន អង្គុយលើផ្កាឈូកម្នាក់មួយផ្កា ផ្តើមការអស់ទៅ និងការសាបសូន្យ ធ្វើបច្ចេកពោធិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង គាថាព្យាករណ៍របស់លោកមានដូច្នេះថា

ផ្កាឈូកក្នុងគុម្ពឈូកកើតឡើងក្នុងស្រះ រីកហើយ ត្រូវពួកភមរជាតិក្រេបហើយ ក៏ចូលដល់សេចក្តីរុះរោយ បុគ្គលដឹង

ច្បាស់ប្រការនេះហើយ គប្បីជាអ្នកត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង ដូច

កុយរមាស ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយនោះ បានទៅក្នុងភ្នំនោះ តាំងពីកាលនោះ ។ តាំងពីពេលនោះមក ភ្នំនោះ ទើបមានឈ្មោះថា **ឥសិគិលិ** ។

ព្រះនាមរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ

[២៥០] បទថា ***យេ សត្តសារា*** សេចក្តីថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ឈ្មោះរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ១៣ ព្រះអង្គ គឺ ព្រះអរិដ្ឋៈ ព្រះឧបរិដ្ឋៈ ព្រះតគ្គរសិខី ព្រះយសស្សី ព្រះសុទស្សនៈ ព្រះបិយទស្សី ព្រះគន្ធារៈ ព្រះបិណ្ឌោលៈ ព្រះឧបាសភៈ ព្រះនិថៈ ព្រះតថៈ ព្រះសុតវា ព្រះភាវិតត្តៈ ឥឡូវនេះកាលនឹងត្រាស់ប្រាប់ឈ្មោះរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះ និងឈ្មោះរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គដទៃ ដោយការចងជាគាថា ទើបត្រាស់ពាក្យជាដើមថា ***យេ សត្តសារា*** ដូច្នេះ ។

[២៥១] ក្នុងព្រះនាមទាំងនោះ ព្រះនាមថា ***សត្តសារា*** ប្រែថា ជាខ្លឹមរបស់សត្វទាំងឡាយ ព្រះនាមថា ***អនីឃា*** ប្រែថា មិនមានទុក្ខ ។ ព្រះនាមថា ***និរាសា*** ប្រែថា មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ។

ព្រះនាមថា **ទេ្វ ជាលិនោ** សេចក្តីថា ព្រះនាមថា **ជាលី** មាន ២ អង្គ គឺ **ចូឡជាលី** និង **មហាជាលី** ។ សូម្បីពាក្យថា **សន្តចិត្ត** ក៏ជាព្រះនាមរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយអង្គ ។

បទថា **បស្សី ជហិ ឧបធី ទុក្ខមូលំ** នេះ ជាពាក្យសរសើរព្រះបច្ចេក-ពុទ្ធអង្គនោះថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ព្រះនាមថា **បស្សី** ក៏ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់លះឧបធិ ដែលជាឫសគល់នៃទុក្ខបានហើយ ។

សូម្បីពាក្យថា **អបរាជិត** ក៏ជាឈ្មោះរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយព្រះអង្គដូចគ្នា ។ លោកទាំង ៥ អង្គនេះ គឺ ព្រះសត្ថា ព្រះបវត្តា ព្រះសរភង្គៈ ព្រះលោមហង្សៈ ព្រះឧច្ចង្គមាយៈ ។ លោកទាំង ៣ អង្គសូម្បីទាំងនេះ គឺ ព្រះអសិតៈ ព្រះអនាសវៈ ព្រះអនោមយៈ ។

បទថា **ពន្ធុមា** សេចក្តីថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយព្រះអង្គទ្រង់ព្រះនាមថា **ពន្ធុមា** ហៅថា **ព្រះមានច្ឆិទ** ព្រោះលោកកម្ចាត់មានះបានហើយ ។

សូម្បីបទថា **តទាធិមុត្ត** ក៏ជាព្រះនាមព្រះបច្ចេកពុទ្ធដូចគ្នា ។ លោកទាំង ៣ អង្គនេះ គឺ ព្រះកេតុម្ភរាគៈ ព្រះមាតង្គៈ ព្រះអរិយៈ ។

បទថា **អថច្ចុតោ** ចែកបទចេញជា **អថ អច្ចុតោ** គឺ ព្រះអច្ចុតៈ ។

លោកទាំងពីរនេះ គឺ ព្រះអច្ចុតៈ ព្រះអច្ចុតគាមព្យាមកៈ ។ លោកទាំងពីរអង្គនេះ គឺ ព្រះខេមកភិរៈ ព្រះសោរតៈ ។

បទថា ***សយ្ហោ អនោមនិក្កមោ*** សេចក្តីថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនោះឈ្មោះសយ្ហៈ តែគេហៅថា អនោមនិក្កមៈ ព្រោះមានសេចក្តីព្យាយាមមិនធូរថយ ។

បទថា ***អានន្ទនន្ទោ ឧបនន្ទោ ទ្វាទស*** សេចក្តីថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ១២ អង្គ យ៉ាងនេះ គឺ ព្រះអានន្ទៈ ៤ អង្គ ព្រះនន្ទៈ ៤ អង្គ ព្រះឧបនន្ទៈ ៤ អង្គ ។

បទថា ***ភារទ្វាជោ អន្តិមទេហធារី*** ជាពាក្យសរសើរថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនោះ ឈ្មោះភារទ្វាជៈ អ្នកទ្រទ្រង់ព្រះសរីរៈជាគ្រាចុងក្រោយ ។

បទថា ***តណ្ហច្ឆិទោ*** បានដល់ នេះជាពាក្យសរសើរព្រះបសីទរី សូម្បីបទថា ***វីតរាគោ*** ក៏ជាពាក្យសរសើរព្រះមន្តលៈ ។

បទថា ***ឧសភច្ឆិទា ជាលិនី ទុក្ខមូលំ*** សេចក្តីថា ព្រះពុទ្ធអង្គនោះឈ្មោះឧសភៈ បានកាត់នូវសំណាញ់ គឺ តណ្ហាដែលជាឫសគល់នៃទុក្ខបានហើយ ។

បទថា ***សន្តំ បទំ អជ្ឈគមូបនីតោ*** សេចក្តីថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ឈ្មោះឧបនីយៈ បានសម្រេចសន្តិបទហើយ ។ សូម្បីបទថា ***វីតរាគ*** ក៏ជាព្រះនាមរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយព្រះអង្គ ដូចគ្នា ។

បទថា ***សុវិមុត្តចិត្តោ*** បានដល់ នេះជាពាក្យសរសើរព្រះកណ្ហៈ ។

បទថា ***ឯតេ ច អញ្ញេ ច*** សេចក្ដីថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយនេះទាំងដែលមកក្នុងព្រះបាលី និងមិនបានមកក្នុងព្រះបាលី និងព្រះបច្ចេកពុទ្ធពួកដទៃ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនេះ មានព្រះនាមតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

ក៏បណ្ដាព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ ទាំងនេះ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ២ អង្គក្ដី ៣ អង្គក្ដី ១០ អង្គក្ដី ១២ អង្គក្ដី មានព្រះនាមតែម្យ៉ាងគ្នា ដូចព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយមានព្រះអានន្ទៈ ជាដើម ។

ដោយប្រការដូចពោលនេះ រមែងជាការសរុបព្រះនាមរបស់ព្រះបច្ចេក-ពុទ្ធទាំងឡាយ ដោយព្រះនាមដែលមកក្នុងព្រះបាលីប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុនោះតអំពីនេះទៅ មិនត្រាស់ចែកជាកាយអន្ត ត្រាស់ (រួម) ថា ពួកទាំងនេះ និងពួកដទៃ ដូច្នេះ ។ ពាក្យនៅសល់ក្នុងទីគ្រប់កន្លែង ងាយទាំងអស់នោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា ឥសិគិលិសូត្រទី ៦